

Karma Evlilik Sorununa Dair

Çözüm Kılavuzu

Haziran 2023

Karma Evlilik Sorunu Çözüm Hareketi

Karma Evlilik Sorunu Çözüm Hareketi

kcozumhareketi@gmail.com

www.mixedmarriageproblem.com

@karmaevlilik

@karmaevlilik

Karma Evlilik Sorunu Çözüm Hareketi

Not: Basın etiği gereği, intihali önleyebilmek için bu kitapçıktan **kaynak göstermeden** alıntı yapılmaması gerektiğini hatırlatırız.

İÇİNDEKİLER

- 03 İçindekiler
- 04 Tanımlar
- 05 Biz Kimiz?
- 06 Kısa Bir Kıbrıs Tarihi
- 08 Kıbrıs Cumhuriyeti Vatandaşlığı Nasıl Alınır?
- 09 Karma Evlilik Sorunu Neden ve Nasıl Oluşturdu?
- 11 Hukuksal ve Siyasi Bağlamda Karma Evlilik Sorunu
- 18 Peki, Karma Evlilik Sorununu Nasıl Çözeceğiz?
- 21 Sıkça Sorulan Sorular

TANIMLAR

Bu kitapçıkta aşağıdaki terminoloji kullanılmıştır:

Kıbrıs: Kıbrıs adasının tümü için kullanılmaktadır.

Kıbrıs Cumhuriyeti / KC: Kıbrıs adasının Birleşmiş Milletler tarafından tanınan hükümeti ile adanın güney kısmında kontrol ettiği bölgeleri tanımlamak için kullanılır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti / KKTC: 1974 yılından sonra Kıbrıs adasında oluşturulan ve Birleşmiş Milletler tarafından tanınmayan yapı ile adanın kuzey kısmında kontrol ettiği bölgeleri tanımlamak için kullanılır.

BİZ KİMİZ?

Karma Evlilik Sorunu Çözüm Hareketi, kısa adıyla '**KESÇH**', Nisan 2022'de genç hareketi olarak başlayıp daha sonradan dernekleşen, tüm siyasi oluşumlardan bağımsız, insan haklarını temel alan, bu sorunun hak savunuculuğunu yapmak ve bir çözüme kavuşturmak için kurulan *ilk sivil toplum örgütü ve dernektir.*

MİSYONUMUZ

Karma evlilik sorunu, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığına sahip olan Kıbrıslı Türkler ile 1974 olayları sonrası adanın kuzey kısmına Türkiye tarafından taşınan veya kendileri yerleşen yabancı nüfus arasında gerçekleşen evliliklerden doğan çocukların, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığını elde edememesi durumudur. Bizim misyonumuz da uzlaşma ortamı yaratarak bu sorunu çözmektir.

VİZYONUMUZ

Misyonumuzu gerçekleştirmek adına çeşitli paydaşlar ve sivil toplum ile dayanışarak bu insani sorunun çözümüne ulaşacak gelişmeleri koordine eden hareket olmak, sorunu toplumsal gündemde tutmak için ulusal ve uluslararası bazda ilişkiler yürütmek, sorun ile ilgili toplumsal bilinci geliştirmek ana hedeflerimizdendir.

KISA BİR KIBRIS TARİHİ

Yurttaşlık sorununu değerlendirmek için öncelikle 'Kıbrıs sorunu'nu adanın tarihsel ve sosyopolitik bağlamında incelenmesi önemlidir. Bugün 1974 yılında oluşturulan şartlar devam ederken, karma evlilik sorunu 'Kıbrıs sorununun' merkezinde yer alan sorunlardan biri olmaya devam etmektedir.

Not: Kıbrıs tarihini, eksiksiz ve siyaseten tarafsız bir biçimde anlatmak neredeyse imkansızdır. Ancak karma evlilik sorununu ilgilendiren ve güncel koşulları şekillendiren tarihi gelişmelerin özetini derleyebilmek konuyu anlamamıza yardımcı olacaktır. Herkes Kıbrıs tarihinin kendilerine göre farklı anlatısına aşina olsa da, tarihe mümkün olduğunca tarafsız yaklaşmanın "Kıbrıs sorunundan" birinci derecede etkilenen bizler için hayati olduğunu düşünmekteyiz.

Kıbrıs Cumhuriyeti

İngiltere'nin davetiyle Kıbrıs'ın bağımsızlığı konusuna dahil olarak Yunanistan ve Türkiye, Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk toplum temsilcileriyle bir araya gelmiştir. *Londra-Zürih Antlaşmalarıyla*, üniter Kıbrıs Cumhuriyeti'nin konsesyonal yapısı altında 'etnik kotalar' verilerek Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin güç paylaşımına dayalı bir devlet kurulmuştur.

Oluşturulan etnik kotalara dayalı veto sistemi sebebiyle vergi yasasının oluşturulması gibi bir devlet için hayati konuların sonuçlandırılmaması neticesinde 1963 yılında Kıbrıslı Rum Cumhurbaşkanı yönetimde daha nisbi temsil ilkesine uygun tedbirler almayı teklif etmiştir. Bu durum, Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türkler arasındaki gerginlikler artırdı. Aralık 1963'e kadar süren siyasi işbirliği, artık sona ermişti ve bütün Kıbrıslı Türk memurlar, Cumhurbaşkanı yardımcısı da dahil, artık Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yönetiminde değildi. Kıbrıslı Türk liderliğinin bu kararını desteklemeyen garantör devletler, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK), 1964'te Kıbrıslı Türklerin yönetiminden çıksa bile Kıbrıs'ın tek meşru hükümetinin Kıbrıs Cumhuriyeti hükümeti olduğunun deklare edildiği 186 sayılı kararı kabul etmiştir.

Önemli: Kıbrıslı Türklerin yönetimden ayrılmasından sonra Kıbrıs Cumhuriyeti, 1964 yılında Yüksek Mahkeme tarafından alınan karar üzerine, dünya devletleri, uluslararası toplum ve hükümetlerarası kuruluşlar tarafından kabul edilen "**zorunluluk doktrini**" veya "**zorunluluk hukuku**" temelinde yönetilmektedir.

1974 Olayları

- Topluluklar arasında gerginlik tırmanmaya devam etti. Bu nedenle 1974'te *Birleşmiş Milletler Barış Gücü (UNFICYP)* kuruldu. Bu dönemde Kıbrıslı Türkler, geçici olarak çeşitli yönetimler kurdu ve bu da on yıl sonra kurulacak olan KKTC'nin temellerini oluşturdu.
- Temmuz 1974'te Kıbrıs Cumhuriyeti, enosis taraftarları tarafından düzenlenen bir askeri darbeye yüz yüze kaldı. Bu gelişme, yeni uluslararası bir krize yol açtı. Muhtemel bir enosis'ten endişelenen Türk ordusu, Kıbrıslı Türklerin çıkarları için hareket ettiğini iddia ederek 'barışı ve refahı sağlamak amacı ile' adaya gelmiş; ancak Türk ordusunun geri çekilişi hiçbir zaman gerçekleştirilmemiştir. Bir dizi olaylar yaşandıktan sonra, Ağustos 1974'te bir ateşkese ve adanın bölünmesine işaret eden bir '**ateşkes hattı**' oluştu. Bir sonraki sene, 1975'te, her iki 'taraf' kalan nüfusları değiştireceklerine dair uzlaştılar. Kıbrıslı Türkler kuzeye, yeni kurulmuş Kıbrıs Türk Federe Devleti'ne, ve Kıbrıslı Rumlar güneye, Kıbrıs Cumhuriyeti olarak kalan bölgeye aktarılacaktı.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Adanın kuzey tarafında Türkiye'nin girişimleri ile oluşturulan yönetim çeşitli isim değişikliklerinden sonra 1983 yılında tek taraflı bağımsızlık bildirisi (UDI) ile '**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti**' ismini almıştır. BM Güvenlik Konseyi tarafından, '*hukuken geçersiz*' ilan edilen KKTC'yi tanıyan tek ülke Türkiye'dir. Bugüne kadar, Kıbrıs Cumhuriyeti ve hükümeti, Kıbrıs adasında uluslararası tanınırlığı olan tek hükümettir.

Kıbrıslı Türklerin çoğunun yaşadığı Kıbrıs'ın kuzeyinde tanınmayan bir yapı olduğundan dolayı, bu yapının kimlik, pasaport veya diğer resmi belgeleriyle yurtdışında resmi bir işlem yapılamamaktadır. *Bu yüzden de KKTC'de yaşayan tüm Kıbrıslı Türkler, temel insan hakları olan ulaşım, eğitim, sağlık ve çeşitli diğer haklara ulaşabilmek için tanınan bir vatandaşlığa ihtiyaç duymaktadır.*

Kıbrıs'ta Bugün

Kıbrıs için yeni bir ortak devlet ve sistem yaratmak amacıyla tarafların yaptığı görüşmeler 1970'lerin ikinci yarısından bugüne kadar devam etmektedir. Kıbrıslı Rumlar 1974 olaylarında kaybettikleri mülkleri ve hala bulamadıkları kayıp akrabaları sebebiyle yas tutmaya devam etmektedir.

Öte yandan Kıbrıs'ın kuzey kısmındaki KKTC yapısı altında yaşayan Kıbrıslı Türkler ise bunların yanında, sosyal ve kültürel sorunlarla karşı karşıyadır. Karma evlilik sorunu ise, bu sorunlardan sadece bir tanesidir. Uluslararası tanınırlığı olmayan bir yapıda yaşamak, insanların sıkışmış hissetmesine neden olmakta ve bu sürerdurum karma evliliklerden doğan çocukların bir kısmının doğdukları adanın resmi hükümetinin vatandaşlığına erişememesine sebep olmaktadır.

KC VATANDAŞLIĞI NASIL ALINIR?

Bu bölüm, *en az bir ebeveyni KC vatandaşı olan bir çocuğun*, nasıl KC vatandaşlığı alabileceğini incelemektedir. Dünya üzerinde çoğu devlette ve özellikle Avrupa Birliği devletlerinde eşlerin vatandaşlık alma süreci o devletin çeşitli makamlarınca uygulanan prosedürler sonucu gerçekleşmektedir. Bu kitapçığımızda ise **doğum ve soydan gelen vatandaşlık haklarından** söz edeceğiz. Evlilik ile vatandaşlık hakkı konusuna girmeyeceğiz.

Doğum ile KC Vatandaşlığı

Yasada belirtildiği üzere, Kıbrıs Cumhuriyeti uyruklu bir kişi, Kıbrıs adasında doğmuş ve Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığını devletin kuruluşundan sonra, yani 16 Ağustos 1960'tan sonra kazanan kişidir. Kıbrıs Cumhuriyeti yasalarına göre, annesi veya babası KC uyruklu olan, Kıbrıs'ta veya yurtdışında doğmuş bir çocuk Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı alabilme hakkına sahiptir. **(Civil Registry Law of 2002, Republic of Cyprus, Madde 109)** *Pratikte, Kıbrıs Cumhuriyeti uyruklu bir kişinin çocuğu olan biri Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığını talep edebileceği anlamına geliyor.*

ÖNEMLİ NOKTA!

Ancak Kıbrıs Cumhuriyeti yasalarına göre, çocuğun ebeveynlerinden biri Kıbrıs'a 'yasadışı' giriş yaptıysa, ya da yasadışı yollarla adada kalıyorsa, çocuk vatandaşlığını ancak Bakanlar Kurulu onayı ile alabilmektedir. **(Civil Registry Law of 2002, Republic of Cyprus, Madde 109 (1))**

Kıbrıs'a 'yasadışı' giriş yapmak veya yasadışı yollarla kalmak ne anlama geliyor?

Kıbrıs Cumhuriyeti yasalarına göre, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ve adaya KKTC'den giriş yapan veya orada yaşayan her kişi, 'yasadışı' olarak Kıbrıs adasında bulunmaktadır. Kıbrıs'ın kuzey kısmındaki de facto yapı olan, uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde ve Birleşmiş Milletler tarafından tanınmayan KKTC'nin limanları da, uluslararası olarak yasadışı limanlar olarak tanımlanmaktadır.

Dolayısıyla, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olan biri, Kıbrıs'a 'yasadışı' şekilde giren biri ile evlenirse, **bu kişilerin çocukları, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı alabilmek için Bakanlar Kurulu'nun onayına ihtiyaç duyacaklardır.**

KARMA EVLİLİK SORUNU NEDEN VE NASIL OLUŞTU?

1960

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının ilanı ve anayasasının 1960'daki kabulü.

1964

186 NO'LU BMGK KARARI

Tüm garantör devletlerin de imzaladığı bu karar ile Kıbrıslı Türkler, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki görevlerini terketse bile Kıbrıs'ın tek meşru hükümetinin Kıbrıs Cumhuriyeti hükümeti olduğunu anlatan karar.

1964

ZORUNLULUK DOKTRİNİ

Kıbrıslı Türk yöneticilerin, KC'nin makamlarından çekilmesi üzerine devlet işleyişinin devamını sağlamak amacı ile uygulamaya konulan ve uluslararası anlamda kabul gören "Zorunluluk Hukuku". Alınan kararlarla Anayasa Mahkemesi ortadan kaldırılarak, Üst Mahkeme ile birlikte "Yüksek Mahkeme" adı altında birleştirilmiştir.

1974

1974 olaylarından sonra, Kıbrıs'ın kuzey kısmına yerleşen insanların statüsünün **Cenevre Sözleşmesi'nin 49'uncu maddesi** ve **Roma Statüsü'nün 8'inci maddesi** gibi uluslararası yasalara göre 'savaş suçu ve insanlığa karşı işlenmiş suç olduğu' ve bu kişilerin 'illegal yerleşimci' statüsünde olması **Birleşmiş Milletler'in 'Savaş Suçları ve İnsanlığa Karşı Suçlar Bakımından Kanuni Sınırlamaların Uygulanmayacağına Dair Sözleşmesi'**ne göre bu statünün 'zaman aşımına' uğrayamayacağı gerçeği.

1983

'KKTC'NİN KURULMASI

'Bağımsız' bir devlet olarak kurulan 'KKTC', BM tarafından tanınmadığından dolayı, burada yaşayan Kıbrıslı Türkler, kimlik ya da pasaportlarını yurtdışında kullanamadı ve tanınan başka bir vatandaşlığa ihtiyaç duydular.

2002

KIBRIS CUMHURİYETİ'NİN NÜFUS KANUNU YAYINLANDI

Yayınlandıktan sonra toplam 4 kez bu kanunda değişiklik yapılmıştır.

2003

KIBRISLILARI AYIRAN BARİKATLARDA GEÇİŞ NOKTALARI AÇILDI.

Kıbrıslı Türkler, bölünmeden sonra ilk kez Kıbrıs Cumhuriyeti'ne geçtiler ve 1960 Anayasası'na göre hakları olan Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlıklarına sahip oldular.

2007

KC BAKANLAR KURULU KARARI VE 'KARMA EVLİLİK SORUNU'

2003-2007 yılları arasında, karma evliliklerden KKTC'de doğmuş çocuklar, Bakanlar Kurulu'nun onayı ile KC vatandaşlığı alabiliyordu. Ancak 2007 yılında, Bakanlar Kurulu bazı kriterler belirledi ve bu kriterleri karşılamayan çocukların vatandaşlık başvuruları Bakanlar Kurulu tarafından alınmamaya başladı. Böylelikle '**karma evlilik sorunu**' denilen durum meydana geldi.

2014

Türkiye, 'illegal yerleşimci politikası' sebebiyle, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılanmaya başladı.

2022

Aurupa Komisyonu'nun yerleşimcilerle evli olan Kıbrıslıların çocuklarının Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığına sahip olmaması sebebiyle yapılan şikayeti 20 Aralık 2022 tarihinde "*Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığının köken esasına göre hangi koşullar altında elde edilebileceğine karar vermek de ulusal yasa koyucunun görevidir*" şeklinde cevaplamıştır.

HUKUKSAL VE SİYASİ BAĞLAMDA KARMA EVLİLİK SORUNU

Bir önceki sayfadaki zaman çizelgesi ile uluslararası hukuk, uluslararası antlaşmalar, gelişmeler, yasalar ve kanunlar bazında nasıl 'karma evlilik sorunu'nun oluştuğunu gördük. Şimdi gelin, hep birlikte bunları yorumlayarak çözümünü birlikte üretelim.

Not: Buradaki yorumlamalar, sizin kişisel siyasi görüşünüzü ya da ideolojinizi yansıtmayabilir. Bu yorumlamalar ve çıkarımlar, uluslararası hukuk kuralları ve uluslararası antlaşmalar göz önünde bulundurularak, tüm dünya tarafından kabul görülen söylemler ışığında yapılmıştır. Herhangi bir siyasi görüş belirtmemeye ya da çıkarım yapılmamaya gayret edilmiştir.

• Kıbrıs Cumhuriyeti'ni ve 1960 Anayasası'nı 'tanımanın' önemi

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin vatandaşlığını talep edebilmek için, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ve 1960 Anayasası'nın bizler yani karma evlilik sorunu olan ve Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı talep eden kişiler tarafından tanınması gerektiğini söylemeliyiz. Çünkü talep edeceğimiz vatandaşlık, Anayasa'nın altında oluşturulan "Nüfus Kanunu"na dayalı bir haktır. Avrupa Komisyonu'nun 20 Aralık 2022 tarihinde konu ile ilgili verdiği cevapta değindiği gibi "köken esasına göre hangi koşullar altında elde edilebileceğine karar vermek de ulusal yasa koyucunun görevidir".

• 'işgal' ve 'yerleşik politikası'nın uluslararası arenada tanımı

'KKTC' denilen yapı, Birleşmiş Milletler tarafından tanınan bir yapı değildir. (Tüm garantör devletler tarafından 1964 yılında imzalanan BMGK'nın 186 Numaralı protokolü ile adada tanınan tek resmi ve meşru hükümetin Kıbrıs Cumhuriyeti olması, KKTC'nin tanınmamasının sebeplerinden biridir. Yukarıdaki çizelgeden bakabilirsiniz.) Tüm BM kararlarını incelediğinizde ya da tüm 'Kıbrıs v Türkiye' olarak AIHM'e giden davalara baktığınızda, Kıbrıs'ın kuzeyi 'işgal bölgesi' olarak tanımlanmaktadır. *Tekrardan belirtmem gerekir ki burada yapılan yorumlar ve çıkarımlar; Kıbrıs sorunu hakkındaki bireysel siyasi ideolojinizi ya da görüşünüzü yansıtmak zorunda değildir; ancak uluslararası mercalarda bu şekilde bahsedildiğini bilmek ve buna uygun adımlar atmak önemlidir.*

AİHM'e 'Kıbrıs v Türkiye' olarak giden davaların, Kıbrıs sorunu konusunda ve bu noktadan sonra mahkemeye gidecek davalarda bir emsal oluşturduğu da bir gerçektir. (Örneğin, Loizidou v Turkey davasını inceleyebilirsiniz. Bu dava da Kıbrıs sorununun kalbini oluşturan bir diğer sorun olan taşınmaz mal sorunu hakkındadır. Bu dava dosyasında, bundan sonraki Kıbrıs davaları hakkında, mahkemenin bakış açısına bir ışık tutulduğunu söylemiştir.) Karma evlilik sorunu hakkında bir argüman üretmek istiyorsak, tüm dünyanın burası için kabul ettiği konjonktürü inkar etmeden, ona uygun bir argüman üretmemiz gerekmektedir. **Uluslararası hukuk ve söylem, karma evlilik sorununun da temelini 'işgal' ve 'yerleşimci politikası' üzerinden oluşturduğunu altını çizmektedir.** Olur da bir gün bu dava, AİHM'e giderse ve orada bu sorunun 'işgalden' dolayı olduğu söylenirse, karşıt argüman olarak ne üretmeyi düşünüyoruz? Bunları iyice düşünmemiz gerekiyor. "Hayır, bu adada işgal yok, ben kabul etmiyorum," diye bir argümanla bu sorunu, çeşitli sebeplerden dolayı uluslararası hukukun önünde savunamayız. (Örneğin, Cenevre Sözleşmesi'nin 49 (6) Maddesi, Roma Statüsü'nün 8 (2) (B) (VIII) Maddesi ve BM'nin "Savaş Suçları ve İnsanlığa Karşı Suçlar Bakımından Kanuni Sınırlamaların Uygulanmayacağına Dair Sözleşmesi' ihlali üzerine Türkiye'nin Cenevre Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi'nde yargılanması. Yukarıdaki çizelgeden bakabilirsiniz.)

- **Açılan Dava, Kıbrıs Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi**

2018'de KTÖS, KTOEÖS ve DAÜ-SEN sendikalarının desteğiyle açılmış emsal davalar vardır ve bu davanın yüksek mahkemeden çıkacak kararı emsal kararı teşkil edecektir. Bu davanın yüksek mahkemedeki sonucunun da *en geç 2023'ün sonuna kadar* açıklanması beklenmektedir.

Emsal dava sonuçlandığında önümüzdeki iki yol olacaktır:

(i) *Olumlu bir karar çıkarsa:* **2007'de yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu kararı** ile durdurulan, karma evliliklerden KKTC'de doğan çocuklar için vatandaşlık verme sistemi tekrardan çalışacaktır.

(ii) *Olumsuz bir karar çıkarsa:* Olumsuz bir karar çıktığı anda, 3 ay içerisinde bu sorunu *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında* **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne** taşıma yolu açılacaktır. AİHM'e giden davaların sonuçlanması 7 seneyi bulabilmektedir. **Ancak bu sorun AİHM'e taşındığında, kesin olarak çözüleceğine dair bir şey söylememiz mümkün değildir.**

Peki, nedir bu 2007 yılında yürürlüğe koyulan Bakanlar Kurulu kararları?

2007'de belirlenen Bakanlar Kurulu kararları, hiçbir zaman resmi gazetede yayınlanmamıştır. Ancak, Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'nın 57. Maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nun aldığı tüm kararlar resmi gazetede yayınlanmak zorunda değildir. **Ancak KESÇH olarak, şeffaflığı sağlayabilmek açısından, Kıbrıs Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ve Ombudsman'a yakın bir geçmişte bu Bakanlar Kurulu kararını öğrenmek istediğimize dair bir dilekçe verdik.**

Ağustos 2011'de yayınlanan Ombudsman raporu, bu konu hakkındaki hükümet politikaları ve bakanlar kurulunun bu kategorideki insanlara vatandaşlık verme konusundaki takdir yetkisini kullanma şekli hakkında bilgi vermektedir.

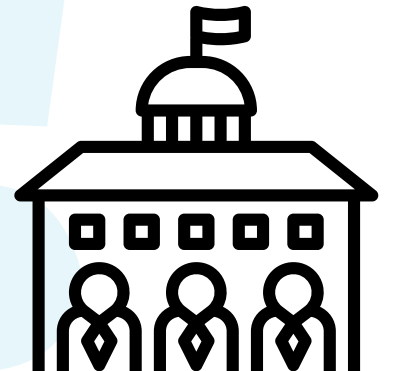
Şubat 2007'de Bakanlar Kurulu aşağıdaki kriterleri kabul etmiştir:

Sadece bu kişilerin vatandaşlık onayı Bakanlar Kurulu tarafından yapılacaktır:

1. 20 Temmuz 1974 ve öncesinde doğan çocuklar
2. Anne veya babasından biri Türk vatandaşı olmayıp başka bir ülke vatandaşı olan çocuklar. (AB vatandaşı veya mütakabiliyet ilkesinin geçerli olduğu farklı bir ülke vatandaşıysa, çocuk vatandaşlık alabilir)
3. Ebeveynleri 20 Temmuz 1974 tarihinden önce yurtdışında veya Kıbrıs'ta evlenmiş olan kişilerin çocukları
4. Kıbrıslı Türk baba veya annesinin, 1974 olaylarıyla herhangi bir ilgisi olmayan bir Türk vatandaşı ile ilişkisinden doğan çocuklar
5. Ebeveynleri Pile'nin karma köyünde yaşayan çocuklar

ÖNEMLİ NOKTA!

1974 sonrasında Kıbrıs'ın kuzey kısmına yerleşen nüfus Bakanlar Kurulu kararının dördüncü kriterinde bahsedilen "1974 olayları" ile ilgili kabul edilmektedir. 2003-2007 yılları arasında, KKTC'de doğan karma evlilik çocukları için çalışan Bakanlar Kurulu vatandaşlık başvuru sistemi, bu karardan dolayı durdurulmuştur. **Bu kararın kaldırılması demek, vatandaşlık başvuru sisteminin tekrardan çalışacağı anlamına gelmektedir.**

Herkes, 'karma evlilik sorununun kesin çözümü' olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ni söylüyor. Peki, gerçekten de AİHM, kesin çözüm müdür?

Bildiğiniz üzere, bu kitapçığı çıkarmak istememizdeki ilk amacımız, bu konunun toplumsal bilinci geliştirmek ve kulaktan duyma yanlış bilgileri düzelterek gerçekler ışığında karma evlilik sorununun hak savunuculuğunu öğretmektir. Ne yazık ki sorunumuz hakkında yeterince bilgisi olmayan herkes, bu konunun 'Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşınmasını 'kesin çözüm' olarak nitelendirmektedir.

Ama maalesef ki, sadece yargı sürecine bel bağlamak, hep söylediğimiz gibi 'hiçbir zaman kesin bir çözüm' değildir.

Detaylı bir tartışma zemini yarattığımız için konu hakkında bilgiler edindikçe kafanız daha da karışabilir. Ama tüm bu söylediklerimizi özet şeklinde toparlayacağız.

Bildiğiniz üzere, AİHM'e başvurabilmek için önce iç hukukun tüketilmesi, sonrasında da başvurmak istediğiniz konunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki bir ya da birden çok maddeyi ihlal edilmesi gerekiyor

Karma evlilik sorunu konusunda da, herkesin aklına tek bir madde geliyor: **Madde 14 – Ayrımcılık Yasağı:** "Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır." Bunun gibi 'vatandaşlık' ile ilgili olmayan genel bir maddenin AİHM'e gidecek bir davada zayıf bir argüman olarak kalacağını söylemeliyiz. Öte yandan AİHS'nin 14'üncü maddesinden sonra gelen 15'inci maddesinde "savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike" durumunda 'üye devletin yükümlülüklerine aykırı tedbirler alabileceği' belirtilmektedir. Kıbrıs Cumhuriyeti uluslararası hukuka göre 'işgal ve tehdit altında olan' ve içinde bulunduğu olağanüstü koşuldan dolayı zorunluluk hukukuyla yönetildiği argümanı da mahkemenin göz ardı etmeyeceği bir argümandır.

Yine tekrarlamak gerekirse, daha önce Avrupa Komisyonu'nun cevabını da paylaşırken değindiğimiz gibi, **her ülkenin vatandaşlık yasası, o ülkenin kendi egemenliğindedir.** Vatandaşlık yasaları, ve özellikle kökene dayalı vatandaşlık kriterleri o ülkenin yasa koyucuları tarafından düzenlenmektedir. Bu yüzden de her ülkenin vatandaşlık yasası da birbirinden farklı düzenlenmiştir.

Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlık yasası bireylere vatandaşlık hakkını jus soli ve jus sanguinis'e dayalı olarak tanımaktadır.

Jus soli: Bir devletin toprağında doğarak edinilen vatandaşlık hakkı.

Jus sanguinis: Kökene dayalı vatandaşlık hakkı.

“Ya kimliksiz olmamız? Yani biz vatansızız sonuçta, değil mi? Bu bir insan hakları ihlali değil mi?”

Evet, KKTC, Birleşmiş Milletler tarafından tanınmayan bir yapıdır. Ama şu da bir gerçektir ki, KKTC vatandaşlığına sahip olan herkes, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı alabilme hakkına sahiptir. Öte yandan karma evlilik çocukları ebeveynlerinden birinin vatandaşlığına sahip olmasa bile diğerine sahip olabilme şansı onu ‘vatansız’ statüsünden kurtarmaktadır. ‘Vatansız insan’ kavramı uluslararası hukukta, hiçbir ülke tarafından tanınmayan ve vatandaşlık verilmeyen kişilere denir. Bu sebeple bizler, uluslararası hukukun önüne ‘vatansızız’ şeklinde hemen çürütülecek argümanlarla gitmemiz, mücadelemizin ciddiyetini zedeleyecek bir durum yaratabilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını da alıp almamak tamamen kendi öz irademize bağlı bir tercihtir.

“Doğduğumuz ülkenin, ait olduğumuz toprakların tanınan vatandaşlığına erişemiyoruz.”

“Doğduğumuz ülke, ait olduğumuz toprak” argümanı ile ilerliyorsanız doğru bir yolda ilerliyorsunuz demektir. Daha önce değindiğimiz çizelgede bu yüzden 1960 Anayasası’nı tanımamanın öneminden bahsetmiştik. Çünkü bu argüman ile yol almanın tek yolu Kıbrıs Cumhuriyeti’ni ve Anayasası’nı tanımaktan geçmektedir. Ama söylediğimiz gibi, şu ana kadar AİHS’in herhangi bir maddesinin ihlal edildiğini söyleyemiyoruz. Vatandaşlık yasası, her ülkenin kendi egemenliğinde olduğundan, bu sorun daha çok yerel mevzuatta çözülebilecek bir sorundur.

“Ama yine de Kıbrıs Cumhuriyeti bir Avrupa Birliği ülkesi, Anayasası’nın Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi çerçevesinde düzenlenmesi gerekmez mi?”

Çok güzel bir nokta ve çok güzel bir soru. Evet, gerekir. Zaten 1960 anayasası, ilk kabul edildiği günden itibaren ‘Zorunluluk Hukuku’ ile 18 kere düzenlenmiştir. Hatta Kıbrıs Cumhuriyeti’nin Avrupa Birliği’ne girişi süreci sırasında Birliğin isteği üzerine yine ‘Zorunluluk Hukuku’ ile yaptığı yasal düzenlemelerinin devletin 2004 yılında Birliğe kabulüyle birlikte teknik olarak onaylanmıştır. Yukarıdaki çizelgede bahsettiğimiz gibi Kıbrıs Cumhuriyeti Nüfus Kanunu da 2002’de yürürlüğe konmuştur.

"Nedir bu 'Zorunluluk Doktrini'?"

Zorunluluk Hukuku, Kıbrıslı Türkler Kıbrıs Cumhuriyeti yönetiminden ayrıldıktan oluşan olağanüstü durum sonrasında devlet işleyinin devamı için kabul edilmiştir ve tüm dünya tarafından kabul edilmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin normal bir devlet gibi yasama, yürütme ve yargısı görevlerini yerine getirebilmesini sağlamaktadır. Bu sebeple Kıbrıslı Türklerin Kıbrıs Cumhuriyeti makamlarından ayrılmasından sonra devletin ve kararlarının meşruiyeti "Zorunluluk Hukuku" sebebiyle sorgulanmamaktadır.

Doğal olarak buna bizim sorunumuzu ilgilendiren her kararı ilgilendirmektedir. Zorunluluk Doktrini, hala günümüzde yürürlükte olmasına rağmen 1974 sonrası dönemde Kıbrıs Cumhuriyeti, meşruiyeti pekiştirmek açısından Kıbrıslı Türklerin, Kıbrıs Cumhuriyeti anayasası altındaki belirli haklardan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve diğer insan hakları kapsamında yararlanmasını sağladı.

Aynı zamanda bu zaman zarfında Avrupa Birliği ve AİHM defalarca Kıbrıs Cumhuriyeti'nde zorunluluk hukukunu kullanmalarını bizzat teşvik etmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği'ne giriş süreci veya AİHM'nin 1974 yılından beri Kıbrıs Cumhuriyeti'nde yaşayan İbrahim Aziz'in davası hakkında verdiği karar bunlara örnek olarak gösterilebilir.

"Ama biz, karma evlilik çocukları diğer Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olan insanlar gibi Avrupa Birliği'nde eğitim ya da serbest dolaşım haklarına sahip değiliz. Kıbrıs Cumhuriyeti bize bu hakları sağlamıyor. Bu haklardan AİHS'te de bahsediliyor. Bu bir insan hakları ihlali değil midir?"

Bu soruya karşılık sorulması gereken soru, gerçekten bu haklara sahip olup olmadığımız sorusudur. Kıbrıs Cumhuriyeti gerçekten bizim bu haklarınıza el mi koyuyor? Yurtdışında eğitim alamıyor musunuz, yoksa yurtdışına seyahat edemiyor musunuz? *Bu 'hak ihlali' olarak adlandırılan noktalar, aslında Kıbrıs Cumhuriyeti'nin karma evlilik çocuklarının ihlal ettiği 'hakları' değildir.*

Hepimizin bildiği ve konunun hangi mahkemeye taşınırsa taşınısın tartışılacağı gibi, aslında hepimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olabilme hakkına sahibiz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı da uluslararası tanınan bir vatandaşlıktır. Bu yüzden, maddi olarak daha zor olsa da, Türkiye Cumhuriyeti pasaportu ile hepimizin seyahat ve eğitim hakkı vardır. Yani hukuki bir argüman olarak düşündüğümüz "Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bu haklarımızı ihlal etme gibi durumu" aslında inandırıcı bir argüman değildir.

Burada temel olarak insan hakları ihlali olmayabilir; ancak 'insani' bir sorun vardır.

Burada insan hakları ihlali olmayabilir; ancak 'insani' bir sorun vardır; çünkü bu 'Kıbrıslı çocuklar', doğdukları adanın tek tanınan ve meşru vatandaşlığını alamamaktadır.

Tam bu noktada bizim de kendimize sormamız gereken bir soru:

Eğer bir gün Kıbrıs Cumhuriyeti, Avrupa Birliği'nden çıkarsa, aynı hırs ve mücadele ruhuyla Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığını talep etmeye devam edecek misiniz?

Bu sorunun cevabını düşünmeli ve argümanımızı Kıbrıs Cumhuriyeti, AB ülkesi olduğundan, AB'de eğitim ve serbest dolaşım hakkı gibi haklar ve diğer avantajlar değil; samimi bir 'aidiyet' duygusu ile vatandaşlık talep edilmelidir. Mücadelemizde bu perspektifi samimi bir şekilde içselleştirmek, tüm Kıbrıslı kamuoyunun kendisiyle bizleri bağdaştırabilmesi ve destek vermesi, ulusal yasa koyucuların ve hatta uluslararası toplum ve kurumların bizimle iletişim kurabilmesi için önemlidir.

- **Bu sorun, 'dış güçlerin' çözebileceği bir sorun değil; yerel mevzuatta çözülebilecek bir sorundur.**

Tekrardan altını çizmeli ki Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki kamuoyu ve siyasilerin bu konuda desteğini alarak bu sorunu çözüme götürmek mümkündür. Avrupa Parlamentosu Kıbrıs Ofisi yetkilileriyle geçen sene gerçekleştirdiğimiz toplantıda bizlere söylendiği gibi: "İnsanların düşündüğünün aksine, AB'nin her şey için çözümü yoktur, sadece belirli yetki alanları ve politika alanlarında AB yaptırım gücü uygulayabilir. Vatandaşlık ve evlilik, AB'nin yetkileri içinde yer almaz, bu yetkiler ancak Üye Devletlerin kendi yetkileri alanındadır." Ya da AB Parlamentosu üyesi Niyazi Kızılyürek'in Avrupa Komisyonu'na yönelttiği soruya Avrupa Adalet Komiseri Didier Reynders'in verdiği cevapta söylediği gibi: "Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığının köken esasına göre hangi koşullar altında elde edilebileceğine karar vermek de ulusal yasa koyucunun görevidir."

PEKİ, KARMA EYLİLİK SORUNUNU NASIL ÇÖZECEĞİZ?

Gelin Şimdi tüm öğrendiğimiz bilgileri özetleyerek toparlayalım:

1. Kıbrıs Cumhuriyeti'ni ve yasalarını tanımak önemlidir. Çünkü bu vatandaşlık, Kıbrıs Cumhuriyeti yasalarına göre bizlere sunulan bir haktır.
2. Vatandaşlık, her devletin kendi egemenliğine bağlıdır. Bu sorun, Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki yetkililerin inisiyatifinde çözülebilecek bir sorundur.
3. Tekrardan, vatandaşlık her devletin kendi egemenliğine bağlı olduğundan, Avrupa Birliği, Avrupa Komisyonu ya da Birleşmiş Milletler'in karma evlilik sorununun çözümünde yaptırıcı bir gücü olmayacaktır.
4. Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı konusunda bir 'insan hakları ihlali' söz konusu değildir. Ortada 'insani' bir problem vardır.
5. AİHM'e kesin çözüm gözü ile bakmamamız, farklı alternatif yollar ile karma evlilik sorununu çözmeye de çalıŐmamız gerekmektedir.
6. Avrupa Birliği'nin sunduğu haklar, yerel vatandaşlıktan ayrıŐtırılmalıdır. Eğitim, serbest dolaşım gibi haklar, Avrupa Birliği'ne ye olan devletlere sunulan ek haklardır. Ayrıca KKTC vatandaşı olan her birey -bazı istisnalar dışında- tanınan bir vatandaşlığa eriŐim hakkına sahiptir. Yani eğitim ve serbest dolaşım haklarından, evet, daha zorlayıcı bir Şekilde de olsa yararlanabilmektedir. Karma evlilik çocuklarının 'bu adaya daha fazla aidiyet kazanması' açısından yerel vatandaşlık Kıbrıs Cumhuriyeti yetkililerinden talep edilmelidir. Avrupa Birliği, vatandaşlık konusu ile direkt ilgilenemeyeceğinden ötürü, Kıbrıs Cumhuriyeti'nden sadece AB haklarını talep etmek çok hoŐ karŐılanmayacaktır.

Biz, Karma Evlilik Sorunu Çözüm Hareketi olarak nasıl bir ideoloji izleyip bu sorunu çözüme kavuşturmayı hedefliyoruz?

Bizim ebeveynimiz buraya 'yerleşik politikası' yüzünden gelmiş olabilir; ancak biz bu adada doğmuş, bu adayı yurt benimsemiş çocuklarız, hatta bir ebeveynimiz Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı. KC Nüfus Kanunu'na göre vatandaşlık hakkımız da var. Bu adaya aidiyet duygumuzun daha da pekişmesi için bu sorunun çözülmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu çocukların büyük bir kısmı Kıbrıs'ta doğup büyüdüğü için kendini 'Kıbrıslı' olarak gören ve tanımlayan insanlardır. Bu yüzden kendini doğduğu topraklara ait hissetmeme' düşüncelerine itilmiş ve dışlanmış hissetmektedirler. Bu insanlara vatandaşlık hakkını vermek demek, bu kadar insanı da topluma ve ülkelerine geri kazandırmak demektir.

- 2007'de yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu kararı ile, ebeveynleri KKTC'de evlenen ve KKTC'de doğmuş çocukların, yani yabancı olan ebeveyni adaya 'yasadışı' bir şekilde giren çocukların vatandaşlık başvurusunun Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmamaya başladı. Bu Bakanlar Kurulu kararının kaldırılması talebi, ancak Kıbrıslı Rum halkın sempatisi kazanıldığında ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin inisiyatifinde Bakanlar Kurulu'nun karar değişikliğiyle olabilir. Biz KESÇH olarak, bu kararın değişmesi için çalışacağız.
- Müzakere süreci tekrardan başladığında, ilk kez 'Güven Yaratıcı Önlemler' gibi, müzakere masasında görüşülmesini hem buradaki hem de KC'deki yetkililerden talep ettik ve çoğu siyasilerin manifestolarındaki maddelerine eklemelerini sağladık.
- İlk kez karma evlilik sorunu yaşayan bireyleri bir çatı altına toplamayı başaran ve bu konuyu ilk kez gündeme getiren sivil toplum örgütü olarak, yıllardır kulaktan duyma bilgiler ile hareket edilen bu konuda çalışmalar yaparak en doğru bilgiyi sizlere ulaştırmaya çalıştık, ulaştırmaya da devam edeceğiz. Biz sizlere, bu vatandaşlığın nasıl yasal hakkınız olduğunu ve toplumsal farkındalığı artırarak hep birlikte bu sorunu çözüme götürmeyi hedefledik.

Çözüm için Biz Ne Yapabiliriz?

Öncelikle hep söylediğimiz gibi, bu sorun **bireysel bir sorun değil, toplumsal bir sorundur.** Birlikte hareket etmek ve örgütlü bir ses olmak bu konu için çok önemlidir. Devam eden bir dava süreci hali hazırda vardır ve dava sürecinin yanında diğer faaliyetlere de yer vermek gerekir.

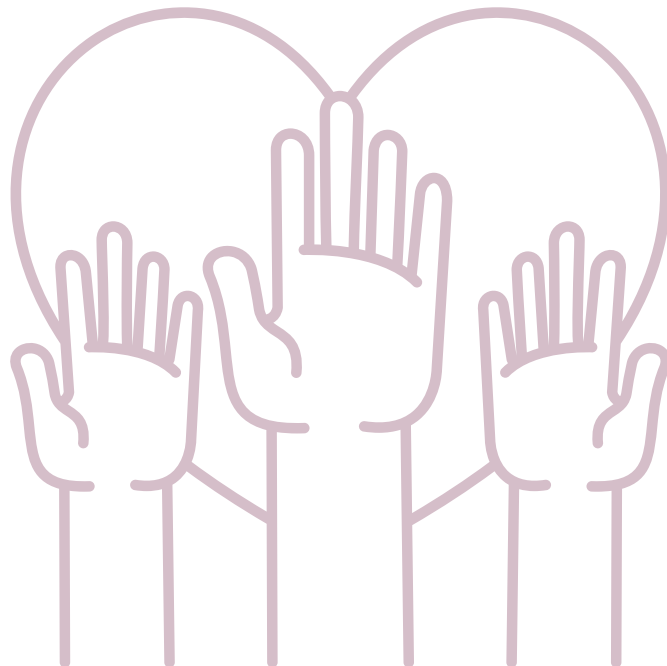
Çoğu sorunda olduğu gibi, **yine bu sorunu çözebilmek için toplumsal farkındalık yaratmak ve gündemden düşürmemek elzemdir.** Etrafınızdaki insanlara bu sorunun aslının ne olduğunu anlatarak başlayabilir, elinizden geldiğince bilgi kirliliğini önlemeye çalışabilirsiniz.

Biz mücadelemiz ile ilgili **en açık ve en doğru bilgiyi tüm iletişim kanallarımızdan sizlere iletmeye devam edeceğiz.**

Verdiğimiz bilgileri çevrenize yayarak, bu konu hakkında yaptığımız şeyleri paylaşarak ve bizlere üye olarak katılarak görünürlüğümüzün daha da fazla artmasını sağlayabilirsiniz.

Bu hareket hepimizin sesi, hepimizin umududur.

Bu harekete sahip çıkalım, örgütlenerek daha da güçlenelim ve **kalıcı bir çözüme ulaşalım.**

SIKÇA SORULAN SORULAR

1. Bu sorun KC'de mahkemede bireysel olarak dava açarak düzeltilebilecek bir sorun mudur?

Bu sorun bireysel bir sorun değil; toplumsal bir sorundur. Bu sorun hukuksal bir sorun olmanın yanında aynı zamanda siyasi bir sorun da olduğu için net bir şey söylemek mümkün değildir. Yıllardır bu sorun yüzünden birçok insanın KC'de açtığı bireysel davalar hala mahkemelerde bekletilmektedir. KC'de dava açmak tamamen sizin kişisel isteğinize kalmış bir şeydir; ancak sadece hukuksal sürece bel bağlamak doğru olmayacaktır. Zaten 2018'de KTÖS, KTOEÖS ve DAÜ-SEN sendikalarının desteğiyle açılmış bir emsal dava vardır ve bu davanın yüksek mahkemeden çıkacak kararı emsal kararı teşkil edecektir. Bu davanın yüksek mahkemede sonucunun da en geç 2023'ün sonuna kadar açıklanması beklenmektedir.

2. 2007'den önce Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı almış karma evlilik sorunu olan bireyler şu an kimlik ve pasaportlarını yeniletebiliyor mu?

Resmi olarak, 2007'den önce, Bakanlar Kurulu'na vatandaşlık için başvuru yapıp kimlik ve pasaport alınmışsa, evet, yenilenebiliyor. Ancak, iş takipçileri aracılığıyla 'torpil ile' alınan kimlik ve pasaportlar yenilenemiyor. Vatandaşlık durduk yere iptal edilmez. O 'pasaportları' iptal edilen kişiler, resmi yollarla değil, iş takipçileri ile 'pasaport' alan kişiler. İçeride kayıtları yok ve pasaportlar o yüzden yenilenmedi.' İş takipçilerinin verdiği pasaport ve vatandaşlık aynı şey değil.

3. Benim şu an TC vatandaşlığına ya da diğer üçüncü dünya ülkesi vatandaşlığına sahip olmam, ileride Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı almamda sıkıntı çıkarır mı?

Hayır, çıkarmaz. Şu an KTÖS-KTOEÖS-DAÜSEN'in 2018 yılında açtığı, içinde emsal davanın da bulunduğu bireysel davalar da zaten, hali hazırda Kıbrıs Cumhuriyeti mahkemelerinde dört farklı başlık altında incelenmektedir:

- Resmi makamlarca belirtilen kriterleri karşılayan; ancak siyasi nedenlerle başvurusuna cevap verilmeyenler
- Resmi makamlarca belirtilen kriterleri karşılamayanlar
- Ebeveynlerinin bir tanesi diğer ülke vatandaşı olmasına rağmen resmi makamlarca belirtilen kriterleri karşılayanlar
- Evlilik yoluyla vatandaşlık hakkına başvuranlar

SIKÇA SORULAN SORULAR

4. Türkiye ya da diğer üçüncü dünya ülkesi vatandaşlığım ile birlikte ben KC'deki limanları kullanarak çıkış yapabilir miyim?

KC'deki limanları ve havalanlarını kullanabilmek için; önce kara sınır kapıları dışında çıkışı yapmak istediğiniz ülkenin vatandaşlığı ile Kıbrıs Cumhuriyeti'ne vize alıp giriş yapmak zorundasınız. (Örneğin: Türkiye vatandaşlığınız ile birlikte, KKTC'den Türkiye'ye gidip Kıbrıs Cumhuriyeti'ne oradan vize kesip Yunanistan üzerinden giriş yaptığınızda, evet, Türkiye vatandaşlığınız ile Güney limanlarından geri çıkış yapabilirsiniz.

5. Eğer Türkiye'de evlenirsem doğacak olan çocuğum vatandaşlık alabilir mi?

Daha önce de söylediğimiz gibi, yasada bir 'açık' yoktur. Bu yüzden eğer Türkiye ya da üçüncü dünya ülkesi vatandaşı olan bir birey ile uluslararası hukuk kapsamında tanınan bir ülkede Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı biri ile evlenir ve çocuk da tanınan bir ülkede doğarsa, evet, bu çocuğun 'karma evlilik sorunu' olmaz ve bu çocuk Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı alabilir. Karma evlilik sorunu, sadece KKTC'de evlenmiş ebeveynlerin çocukları ya da KKTC'de doğan çocuklar için geçerli olan bir sorundur. Çünkü KC Nüfus Kanunu'nda yabancı ebeveyn adaya 'yasadışı limanlardan girdiyse' çocuğun vatandaşlığı Bakanlar Kurulu onayına bağlıdır. 2007'de çıkan Bakanlar Kurulu kararı da bunu durdurmuştur. Ebeveynleri Türkiye'de evlenen ve Türkiye'de doğan çocukların günümüzde hala Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı aldığı örnekler mevcuttur.

6. Yabancı olan ebeveynimi reddedersem vatandaşlık alabilir miyim?

Maalesef böyle bir şey yapılması da yine eğer örneğin siz KKTC'de doğduysanız ya da yabancı ebeveyniniz adaya KKTC'den girdiyse, bu gerçeği değiştirmeyecektir. Bireysel çözümler aramak yerine toplumsal harekete geçilmesi gerekmektedir; çünkü bu sorun sadece hukuk yoluna başvurarak bireysel olarak çözülebilecek bir sorun değildir.

SIKÇA SORULAN SORULAR

7. Karma evlilikten doğan çocuğuma Kıbrıs Cumhuriyeti'nden doğum belgesi alabilir miyim?

Evet, eğer çocuğunuz 18 yaşından küçükse, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olan ebeveyn kendisine gidip doğum belgesi alabilir. 18 yaşından büyükseniz ve çocuk siz iseniz, cezalı bir şekilde tekrardan kendinize doğum belgesi çıkarabilirsiniz. KC doğum belgesi ile ilgili projemize ve daha detaylı bilgiye sosyal medya hesaplarımız üzerinden ulaşabilirsiniz. Ama unutmayın; doğum belgesi, vatandaşlık anlamına gelmez. Kıbrıs Cumhuriyeti, aday bir bütün olarak kabul ettiğinden, adanın neresinde doğarsa doğsun o çocuğun Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olan ebeveyni, o çocuğa doğum belgesini alabilir. Hatta biz emsal dava sonuçlanmadan da almanızı öneriyoruz; çünkü Kıbrıs Cumhuriyeti'nde içeride bir işleminizin bulunması, ileride vatandaşlık alma konusunda bir avantaj sağlayacak diye öngörmekteyiz.

8. Karma evlilik vatandaşı olarak Kıbrıs Cumhuriyeti'nde iş bulabilir miyim?

İş yerinden iş yerine göre değişmektedir; ancak sigortasız bir şekilde iş bulmanız mümkündür. Bunun hakkında da örneklerimiz mevcuttur. Sigorta yapılması mümkün değildir; çünkü Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığınız olmadığı için KC'deki bankalarda sizin adınıza hesap açılmaz. Bu örnekler için de sosyal medya hesaplarımızı takip etmeyi unutmayın.

9. Bu sorundan toplam kaç kişi mağdurdur? Bu konu hakkında yapılmış bir çalışma bulunmakta mıdır?

Maalesef en büyük eksiklerden biri ise, henüz tam kapsamlı bir şekilde karma evlilik sorunu yaşayan insanların sayısını belirleyebilmek için günümüze kadar bir çalışma yapılmamasıdır. 2018 yılında KTÖS-KTOEÖS-DAÜSEN sendikalarına yapılan başvurularda 6000 kişiye ulaşılmış; ancak yine de herkese sendikanın bu çağrısı ulaşamadığından tüm karma evlilik mağduru kesimi temsil etmemektedir. KKTC'de 2011 yılından beri nüfus sayımı yapılmaması da sayının saptanabilmesini oldukça zorlaştırmaktadır. Tüm bu nedenlerden ötürü, gerçek sayının çok daha yüksek olduğu düşünülmektedir. KESÇH olarak bu kitapçıktan sonraki hedefimiz, böyle bir veri analizi çalışması başlatmaktır.

SIKÇA SORULAN SORULAR

10. Hala bazı karma evlilik sorunu olan kişilerin vatandaşlık aldığını duyuyoruz, onlar nasıl alıyorlar?

Biz de sizler gibi hala bazı karma evlilik sorunu olan bireylerin vatandaşlık aldığını duyuyoruz. Maalesef bunu yıllardır 'meslek' olarak yapan kişiler mevcut. İş takipçileri, yıllardır yüksek miktarlarda para karşılığı ile bazı kişilere pasaport aldırıyorlar; ama sistemin nasıl çalıştığını bilmiyoruz, aracılar ile bile pasaport alamayan ya da aracı ile pasaport alsa bile yeniletemeyen çok kişi olduğunu da biliyoruz. Pasaport, vatandaşlık yerine de geçmiyor bu arada. O yüzden yeniletemiyorlar, onu da belirtelim. Bizim ideolojimize ve sivil toplum örgütümüzün izleyeceği yola tamamen zıt olan bir yol olduğunu belirtmeden geçemeyeceğiz. Karma evlilik sorunu, tamamen insani bir sorundur ve kesinlikle insanlar arası sınıf ayrımcılığına yol açacak durumlar, pasaport karşılığında para talep edilmesi, bu sorunun çözümünde söz konusu olmamalıdır.

11. Kıbrıs Cumhuriyeti'nden alınan doğum belgesi, vatandaşlık yerine geçer mi?

Kuzeyde insanlarımızın bildiği aksine 'doğum belgesi' denilen belgenin vatandaşlık manası yoktur. O belgenin üzerinde farkettilseniz 'nationality' yani 'uyruk', yazmaması gerekir. Doğum belgesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nde yani Kıbrıs adasının tümü KC olarak kabul edildiği için, bu adada doğan bütün çocuklara, hatta örneğin geçen sene gelmiş bir Çinli'nin burada doğan çocuğuna da verilebilen bir belgedir. Bu belges sadece çocuğun burada doğduğunu ibraz etmek içindir. Karma evlilik çocuklarına da bu belgeyi veriyorlar Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kontrolü altındaki topraklarda doğmasa bile çünkü ebeveynlerden biri KC vatandaşı olduğu için ve sınır kapıları kullanılabilir olduğu için ve KC yetkililerine ulaşım var. Ama bunun vatandaşlıkla hiçbir ilgisi yoktur.

SIKÇA SORULAN SORULAR

12. Ben yabancı olan eşimin üzerine olan arabaya seyrüsefer çıkaramıyorum. Bunun nedeni nedir?

Öncelikle bizim ayırmamız gereken kavram: 'karma evlilik çocukları' ve 'karma evlilik eşleri'. Çünkü ikisinde de durum farklı.

Her ne kadar biz öncelikle çocuklar demiş olsak da, duruma açıklık getirmek istiyorum. Karma evlilik eşlerinde, 'her zaman' seyrüsefer ya da sigorta çıkarılacağında bu durum oluyor. Bu yeni bir şey değil.. TC vatandaşı olan kişiden, KKTC ehliyeti değil, TC ehliyeti isteniyor. Yabancı eş, işlem yapabilmek için her zaman yanında KC vatandaşı olan eşine ya da karma evlilik çocuğuna ihtiyaç duyuyor.

İkinci nokta ise, 'karma evlilik çocukları' evet, geçen senenin sonuna kadar kendi adlarına seyrüsefer ve sigorta çıkarabiliyorlardı arabalarına. Ancak bu sene, 'çeşitli anlaşmazlıklar sebebiyle' karma evlilik çocuklarının da kendi adlarına seyrüsefer almaları durduruldu. KC vatandaşlığı zorunluluğu getirildi araba koçanında. Karma evlilik çocukları ancak hala sigorta çıkarabiliyorlar.

13. Kıbrıs Cumhuriyeti ve Schengen ülkesi olma durumu karma evlilik çocuklarını nasıl etkileyecek?

Bugüne kadar Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıslı Türkler için sınır kapılarında geçişler zorlaşacağı ve karma evlilik çocukları ve eşler de sınır kapılarını kullanarak KC'ye geçemeyeceği için, AB'de olup Schengen'de olmayan 3 ülkeden biriydi. 2019'da Hristodulidis, KC Dışişleri Bakanı olduğunda, Schengen ülkesi olabilmek için ilk adımı atmıştı. O zamandan günümüze kadar da hiçbir gelişme olmamıştı. Ancak iki tarafın arasındaki gerginliklerin tırmanması, Nikos Hristodulidis KC Cumhurbaşkanı olduğunda, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Schengen bölgesi olması için çalışmaları hızlandırdı. Maalesef ki anlayacağınız üzere, karma evlilik sorununu çözebilmek için elimizde kısıtlı bir zaman kalmış gibi görünüyor. Bu yüzden çalışmalarımızı hızlandırmalı, barış ve uzlaşma ortamında karma evlilik sorununu bir an önce çözüme kavuşturmalıyız.

"Bu sorun çözülene kadar, Karma Evlilik Sorunu Çözüm Hareketi hep sizlerin yanında olacak, doğru bir şekilde ve somut bilgiler ışığında, bu sorunun çözülmesinde öncü olmayı hedefleyeceğiz."